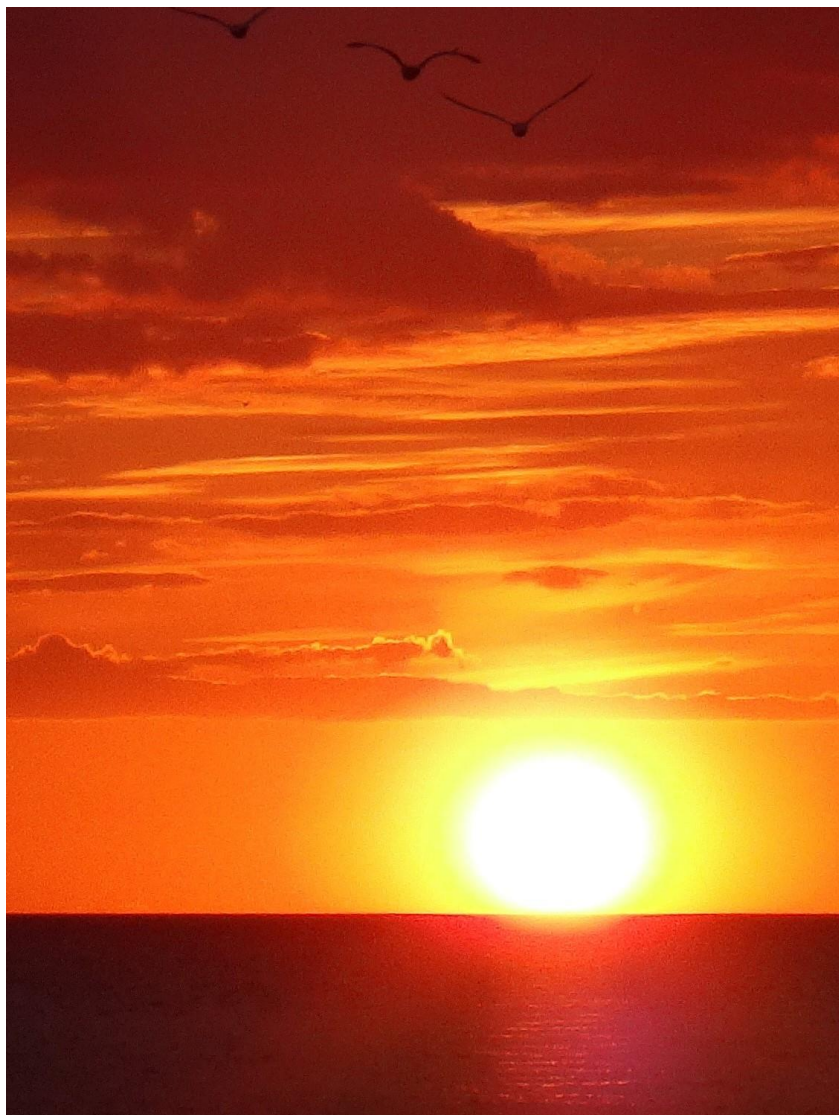

SLOVO KNĚZE

Odpuštění

Dostojevský měl být odsouzený na smrt, vše bylo na popravu nachystáno, oči zavázané. Čekalo se na výstřel. V poslední chvíli přišel list, ve kterém byla udělena milost. Ta zkušenost se stala bodem obratu v životě ruského spisovatele. V našem právním systému máme po vyřčení pravoplatného rozsudku ještě jednoho hráče, který má v rukou poslední trumf, je to prezident, který může udělit milost. Ovšem žádostí jsou tisíce a udělených milostí několik.

Když přemýšlíme o Božím smilování, o jeho odpuštění, ptáme se, jaká je podstata onoho odpuštění. Je to něco jako amnestie ve smyslu zvrácení rozsudku, který byl považován za definitivní? Anebo jde o něco úplně jiného?

Pověst

I když dostane viník amnestii, vrací se domů jako „ten z kriminálu“. Pověst ho bude předcházet. Lidé budou spíše odtažití. Na druhou stranu jsme si zvykli i na to, že ti „vlivní“ se nestydí a snaží se rychle přesvědčit okolí, že vše bylo jaksi nedopatření. Zahojí se, svoje obchodní kontakty obnoví a jede se dál.

Na druhou stranu vnímáme ve společnosti silný tlak na tresty bez pardonu. Když je něco špatně, musí padat hlavy. Je v nás jakési zbytkové nemilosrdenství. Každému co mu patří! Vnímám to v mnoha rovinách života.

Amnestie nemusí být výhrou, a snaha druhé přesvědčit o nevině, je často velmi náročná. A někde uprostřed toho se nacházíme my věřící, kteří doufáme od Boha získat odpuštění. Co vlastně od Boha žádáme, když prosíme o odpuštění?

Možná se nejdříve zeptejme, jaký obraz Boha vůbec máme? To, že v populárním vnímání považujeme spravedlnost za něco rovnající se pomstě, spravedlnost jako něco neosobního, objektivního, daného, hodně napovídá o tom, jak vnímáme sebe, Boha, vztahy.

Bůh totiž v celém zjevení, tj. v Bibli, je jako ten, který tvoří vztah, který je blízko, který proniká vše, co činí. Jeho činy nejsou odděleny od jeho

podstaty. V tomto smyslu to, co vnímáme, jako tresty, můžeme a máme vnímat jako cestu obnovení vztahu. Někdy jako jedinou možnou cestu. Bůh se nemstí, nevrší se jako ten, který nekontroluje svoje emoce a myšlenky. Bůh chce vztah, vzájemný, ne jednostranný. Je jako ten, který jedná první. Nečeká, až se vše pokazí. Dává ovšem svobodu. Vidíme to v příběhu o marnotratném synu. Otec je stále připraven, den co den, vyjít naproti svému synu, vše má promyšlené, šaty a prsten nachystané. Rozhodnutí však musí dozrát také na druhé straně. „Vstanu a půjdu k Otci“, to rozhodnutí syna obnovit vztah je zásadní. A nakonec vidíme to neuvěřitelné, Bůh se stává člověkem, nechá se zabít na kříži, on nám vrací čest, důstojnost, zastává se nás proti mínění lidí, kteří chtějí odsouzení, kteří žádají, aby padaly hlavy... V podstatě dal svoji čest, aby nám vrátil tu naši. V Božím odpuštění je vše jinak než v lidském měřítku: Bůh dává člověku nový začátek, novou důstojnost, znovu čistý rejstřík, znovu vrací člověka do vztahu se sebou, s druhým člověkem, s Bohem. Cesta může být náročná, ale je to vždy cesta... Odpuštění není amnestií, ale je vztahem s otevřenými začátky.

Ján Halama SVD, farář

Seriál: 120“ o liturgii

Vstupní obřady

(6) Kyrie eleison

Kyrie eleison se česky řekne Krleš.

Asi správně tušíte, že Kyrie nebude české slovo. Je to vzácný případ cizího slova, které uniklo všemu překládání a zůstalo až dodnes řecky v liturgiích sloužených v latině, kopštině, syrštině i moderních jazycích. Podobně všem překladům uniklo i pár hebrejských slovíček jako Amen, Haleluja nebo Hosana. Na začátek mše voláme: „*Kyrie eleison!*“ což doslova znamená: „*Pane, smiluj se!*“.

Aklamace Kyrie eleison pochází z antického dvora. Když se provolávala sláva přicházejícímu panovníkovi, lid těmito slovy hlasitě odpovídal a vzdával vladaři hold. Poddaní tak svému pánu projevovali oddanost a prosili o smilování. A například odsouzenci kráčející na smrt nevolali nic jiného, než naléhavé Kyrie eleison! – Pane, smiluj se nad námi!

Dnes se v liturgii obracíme k Ježíši Kristu trojím zvoláním, které se vždy opakuje: Pane, smiluj se! Kriste, smiluj se! Pane, smiluj se! Je to naléhavé volání, kterým prosíme o smilování a zároveň se také klaníme našemu Pánu Ježíši Kristu.

*Zdroj: www.liturgie.cz/video/a/120-o-liturgii
Pro časopis Bartoloměj přepsal Martin Prokop*

SPOLČO

Okénko do mládežnických aktivit

Mládež se v zimě ke spánku rozhodně neuložila. V posledních měsících, vedle pravidelných setkání a hudebního doprovodu mše, do svého programu zařadila i akce takřkajíc pro širší veřejnost. Začala zkraje prosince mikulášským představením pro děti. V lednu ve spolupráci s farní charitou Kolín podpořila tříkrálovou sbírku uspořádáním tříkrálového zastavení a na farním plese pomáhala s pořádáním a doprovodným programem (svěbytnou divadelní scénkou o betlémském příběhu a taneční soutěží pro páry). Na začátku února pak zorganizovala zábavný dětský karneval. Níže jsme vám o těchto aktivitách napsali pár krátkých článků.

Mikulášská

V neděli 11. 12., jako již tradičně, se se zpožděním uskutečnila Mikulášská besídka na faře. V rámci této akce jsme my spolčáci sehráli divadelní hru – Pomatené pohádky, kde nás inspirovala myšlenka: jak by to vypadalo, kdyby hlavní postavy klasických pohádek byly závislé na telefonech. Scénky pohádek byly proložené snahami Pata a Mata opravit dopravní prostředek pro Mikuláše. Vystoupení bylo zakončeno úspěšným příchodem Mikuláše, který nadělil hodným dětem dárečky. Jakožto scenáristka jsem během vystoupení neměla takovou trému, přeci jen jsem znala v podstatě celý příběh. Také bych chtěla všem hercům poděkovat, že se tak krásně naučili svoje role a výtečně to odehráli. Zároveň děkuji všem divákům, bez vás by to nemělo smysl.

Anežka Čáslavová

Tříkrálové zastavení

Společné veřejné shromáždění s tříkrálovou scénkou a hudebním doprovodem se konalo poprvé už v lednu roku 2018. Po koronavirové pauze se jeho organizace spolu s farní charitou chopila mládežnická kapela Boží děcka. A tak jsme se v pátek 6. ledna sešli na Bartolomějském návrší vedle dřevěného betlému. Hodinový program svými několika slovy zastavení odstartovali pan farář a pan ředitel charity, následovala již tradiční scénka příchodu Tří králů a pak už hrála hudba. Návštěvníci si mohli poslechnout mix tradičních i moderních vánočních koled a písní, a k tomu se zahřát horkým nápojem z charitního pultu, u kterého také měli možnost pořídit si výrobky z charitní dílny. Děkujeme všem účastníkům za krásný, radostný a smysluplný podvečer.

Petr Čech ml.

Dětský karneval

Dětský karneval se konal 4. 2. od 15:00 v komunitním centru na faře. Bylo tam spoustu krásných masek a také nádherná výzdoba: papíroví motýlci, zavěšené barevné balóanky a zlatý nápis karneval. Děti přivítala ježibaba se svojí spoustou přátel: princeznou Růženkou, vílou, Mary Poppins, indiánkou, detektivem Sherlockem Holmesem, banditou, peřinou a spoustou dalších. Po uvítání dětí se hrály různé hry, hledání pohádkových postav nebo odměn. Také jsme si užili společný tanec a povídání. Na karneval bylo připraveno bohaté pohoštění. Karneval jsme si všichni užili a stále na něj vzpomínáme, děkujeme všem dětem i rodičům za účast.

Anička Brožová

Ze staré farní kroniky

Jedním ze symbolů Velikonoc je instalace symbolického Božího hrobu v kostelích. V kolínském chrámu sv. Bartoloměje je k tomu užíván oltář Božího hrobu, umístěný pod kůrem, v jihozápadním rohu chrámu. Náhodnému turistovi a možná i leckterému z farníků by se při pohledu na tento oltář mohlo zdát, že je nedílnou součástí mobiliáře kostela již po mnohá staletí. Osoby poučenější, které aspoň zaslechly o požáru roku 1796, vytuší, že to může být i o něco méně, ale přesto asi mnohého překvapí, že ve skutečnosti to ještě není ani šedesát let, co se právě tento oltář stal součástí našeho farního kostela. Více nám o tom poví Jan Kamarýt, osoba, která se tolik zasloužila o zdejší farnost, že snad ani není třeba ji zvlášť představovat. Zde je jeho zápis v kronice k roku 1964:

„Ke svátkům velikonočním chtěli jsme obnovit na původním místě v podvěžní kapli oltář Božího hrobu, eventuálně ve vánoční době tam instalovat i kolínské jesličky. Tyto plány asi po dva roky jsme marně prosazovali pro odpor kostelnice, která zase měla vliv na pana děkana, říkala totiž, že okamžitě zanechá kostelnictví atd. Teprve tohoto roku 1964 pan děkan kapituloval a tak, jakmile se přiblížilo jaro, započato s úklidem haraburdí. V obou prostorách stály totiž obrovské červotočivé zpovědnice, bezcenné, asi 80 let staré, a za nimi i na nich plno věcí potřebných i nepotřebných, pódia pro betlém, jeho pozadí, velký obraz na plátně, stavby a věže rovněž pro betlém, staré roztrhané koberce a jiné. Totéž bylo na straně druhé. Bolelo mne srdce, že prostory, které sloužily celá staletí jako kaple jsou skladištěm všeho možného, lidem na očích a hyzdí starou část chrámu ze XIII. století. V kapli na jižní straně býval vždy oltář Božího hrobu, nejsou tam okna a není třeba je zakrývat jako v Kokovské kapli, podobně se zakrývala okna při stavbě jesliček. Omítka byla plna děr a natlučených skob a hřebů, všude plno prachu, stěny černé a takto vypadala také kaple Kokovská, v minulosti papeži privilegovaná. I zamýšlená obnova Kokovské kaple byla důvodem. A tak po uprázdnění místa jsem rekonstruoval a restauroval oltář ze zmíněných památkových sozů, s jeskyní pod menzou a pěknou sochou Krista Pána v hrobě. Bílá dekorace kaple, osvětlení, květiny a vpředu napodobení skalního vchodu z kaširovaného papíru uchvátily všechny a Boží hrob se líbil i panu děkanovi. Konstatováno, že je zde pro tento účel prostor dost veliký a vysoký. Jen kostelnice se mnou nemluvila asi

čtrnáct dní a běda, pochválil-li někdo Boží hrob z návštěvníků před ní. Ve svatém týdnu i o svátcích bylo ještě více lidí než jindy, i u sv. svátostí.“

Po přečtení předchozího odstavce vyvstane logická otázka, o jaké památkové sozy, o kterých Jan Kamarýt mluví, se vlastně jedná. Odpověď na tuto otázku najdeme v zápisu k roku 1963. V něm se nejprve Jan Kamarýt zmiňuje o vybavení, které se v 60. letech 20. století dostalo do Kolína z různých rušených kostelů. Poté pokračuje:

„Přesto ale likvidovány z pověření konzistoře další chrámy, kupříkladu Panny Marie v Karlových Varech a zařízení ze Svatoboru u Karlových Var, uložené ve stodole fary ve TřebSKU u Příbrami. Tyto oltáře nechala převést památková správa ze zrušeného kostela ve Svatoboru do TřebSKA, kde se opravoval vyhořelý kostel. Tam mělo být zařízení umístěno a pro jeho budoucí ochranu se budovala i železobetonová klenba. Ale pak shledáno, že jsou příliš velkých rozměrů a dány do stodoly, zatímco do kostela opatřeny menší. Mezitím pan farář rozdál okolním pánům všechny sochy a obrazy oltářní, malované od Kramolína. Byl jsem na zimu informován, že pan kaplan s panem děkanem při cestě z nedaleké Svaté Hory vyjednali převezení oltářů do Kolína. Jelo se tam několikrát se stěhovacím vozem, už padal v TřebSKU sníh. A tak části oltářů složeny v klášterní chodbě, v klášterním chóru, v prostoru pod kruchtou v klášterním kostele a na oratoři, dále pod kůr v děkanském kostele a do předsíně u sv. Víta na Zálabí. Nikdo neví, co jsem se od té doby nadřel se stěhováním těchto věcí a s jejich úklidem. Některé jsou velice těžké.“

Nezbývá, než vyjádřit Janu Kamarýtovi, jeho bratru Ladislavovi i jejich spolupracovníkům vděčnost za záchranu alespoň části věcí, které by jinak následovaly osud tolika jiných církevních (a nejen jich) památek, určených k likvidaci.

Martin Křídlo

CHRÁM SV. BARTOLOMĚJE

Oltář sv. Floriána ve Svatojánské kapli

Na oltářní menze obraz sv. Josefa s bílou lilií (symbol nevinnosti a čistoty) s Ježíškem v náručí.

V dolní části oltáře po stranách obrazu sv. Floriána: vlevo: svatý Václav s praporem a štítem se svatováclavskou orlicí, vpravo: svatý Jan Křtitel s typickým křížem a s páskou a nápisem Ecce agnus Dei – Hle beránek Boží.

V horní části oltáře (retabulum) po stranách jsou dvě plastiky – sochy, muži s přilbami na hlavách, každý drží v ruce obnažený meč. Zjistit jejich totožnost byl velký problém, ale podařilo se. Totožnost těchto dvou křesťanských mučedníků zjistil pan Jan Vosáhlo: je to Jan a Pavel, komoří u Konstancie, dcery císaře Konstantina Velikého

(306–337), který na rozdíl od Diocletiana podporoval křesťanskou církev.

Jan drží v ruce svazek pšeničných klasů, symbol chleba – symbolizuje chléb svátostný. Obilný klas – zrna jsou symboly mnoha dalších velkých hodnot: svatosti, eucharistie, křesťanství ...

Obnažený meč připomíná popravu Jana a Pavla – stětí mečem.

V nejvyšší části oltáře je malý obrázek Panny Marie růžencové (nikoliv čtrnácti božích pomocníků). Obrázek byl publikován na titulní straně měsíčníku Bartoloměj.

*Na základě studia odborné literatury: Josef Dušek
Fotografie: Josef Čáslava*

SLOVNÍK KŘESŤANSTVÍ

Dnes si řekneme něco o církvi a jejím uspořádání.

Apoštolský stolec – /v minulosti: **Svatý stolec** • **Svatá stolice** • **Apoštolská stolice**/ v nejstarší době biskupské prestoly zřízené apoštoly (Řím, Antiochie, Alexandrie, Jeruzalém). Od počátku 4. stol. označení již jen pro biskupský prestol v Římě, jelikož římskému biskupovi patří prvenství v církvi. A protože církev je společenstvím složitým a všude rozšířeným, potřebuje papež v jejím řízení podporu a spolupráci celého souboru podřízených orgánů. Tento soubor, v jehož čele papež stojí, se nazývá Apoštolský stolec. Nicméně výraz

se vyskytuje jak v oblasti nauky, tak v oblasti práva. Apoštolský stolec může mít dva různé významy: jeden širší a všeobecný zahrnuje nejen papeže, ale také státní sekretariát a další orgány římské kurie; druhý užší a speciální, zahrnuje jen papeže (papežský úřad).

církev – Z řec. *ekklésia*, „shromáždění lidu“, také řec. *kýriaké*, „sbor (Páně)“. Viz katolická církev.

Církev můžeme rozdělit podle různých hledisek:

bojující církev: dříve označení věřících žijících dosud na zemi. Dnes se používá spíše termín „církev **putující**“;

očišťující se církev: označení duší zemřelých, které dokončují své očištění v očistci. Dříve se označovala jako „církev **trpící**“

vítězná církev: společenství svatých, které už žije ve slávě Boží, přimlouvá se za církev putující a předkládá se jí za vzor.

slyšící církev: **a)** církev jako celek naslouchá Božímu zjevení a Duchu svatému; **b)** naslouchající část církve na rozdíl od části učící, učitelské (učitelský úřad mají z Božího rozhodnutí jen biskupové za vedení papeže, od nichž na základě církevního práva dostávají pravomoc další povolání učitelé);

učící církev: papež a biskupové, kteří mají učit ostatní členy církve, tj. církev slyšící;

místní církev: jednotlivá církev náležející do svazu částečných církví nebo k církevní oblasti (regionu). Zpravidla je to **biskupství** pod vedením biskupa. Od ní je třeba odlišit místní obec jako uskutečnění částečné církve na jednom více méně úzce omezeném místě (zpravidla **farnosti**).

diecéze – /**biskupství**/ V prvních dobách křesťanství: církev (např. církev v Antiochii), odpovídající dnešní místní církvi. Dnes: část církve, tvořená jejími členy na určitém území pod vedením biskupa (v katolické církvi pod pravomocí diecézního biskupa). Toto území obvykle dosti rozsáhlé, odpovídá regionu či kraji. V katolické církvi základní forma partikulární církve. Biskup diecézi řídí a spravuje s pomocí diecézní kurie. Diecézní biskup se nazývá → ordinář. V rozlehlejší diecézi může mít ordinář pomocné biskupy. Zřizovat, upravovat nebo rušit diecéze smí jen papež. Diecéze se dělí na vikariáty a farnosti. Obvykle tři a více diecézí se spojuje v církevní provincii, v níž je arcibiskup prvním mezi biskupy.

– **titulární** diecéze: zaniklé diecéze; jejich titul papež přiděluje biskupům, kteří mají pomáhat jemu samému nebo diecézním biskupům v řízení církve.

farnost – /**parochia • církevní obec • farní obec**/ z řec. *paroikia*, „blízké okolí“. Nejmenší (základní), zpravidla územní jednotka církevní správy, skládajícího se z jistého počtu členů – farníků; většinou je právnickou osobou.

– farnost **římskokatolická**: určité, natrvalo zřízené společenství křesťanů katolíků příslušejících do církve katolické latinské v diecézi nebo jí naroveň postavené církvi partikulární, svěřené pod vedením diecézního biskupa (resp. představeného diecézi naroveň postavené partikulární církve) do pastorační péče faráři jako jejímu vlastnímu pastýři. Jeden kostel (farní) ve farnosti je považován za hlavní a je spojován s určitými obřady; ostatní kostely ve farnosti se nazývají filiální;

hierarchie církevní – Z řec. *hierā*, „posvátný“, a *arché*, „vládnutí“, „moc“ /**svatá vláda • posvátný původ**/ v širším smyslu: u duchovenstva přísně stanovené pořadí podle hodností a funkcí; řád podřízenosti nižších církevních hodností funkcím vyšším. V užším smyslu: soubor církevních hodnostářů, kteří ve svých rukou soustřed'ují klíčové pozice a jsou nadáni pravomocí nad ostatními kněžími a věřícími.

Dříve existovalo tyto stupně církevní hierarchie: 1. klerik (tonzurista) – posluchač prvního ročníku kněžského semináře, který přijetím tonsury učinil první nezbytný krok ke kněžství; 2. dveřník (ostiář); 3. čtenář (lektor); 4. zaklínač (exorcista); 5. přísluhovač (akolyta). Všechny tyto nižší stupně kleriků byly zrušeny r. 1972 a povinnosti kleriků byly svěřeny laikům; akolyta se stal přímým pomocníkem jáhna nebo kněze při liturgii; 6. podjáhen (subdiákon); toto svěcení je dnes také zrušeno.

Dnes svěcením zůstávají rozlišeny jen tři stupně hierarchie: 1. jáhen; 2. kněz; 3. biskup. Plné kněžství má ovšem jen biskup, nástupce apoštolů a vlastní pastýř, který má podle božského práva pravomoc přenášet kněžství na druhé, tj. na pomocníky biskupa.

V církvi se rozlišuje hierarchie: **a) vysvěcených**: sem patří všichni duchovní, kteří byli vysvěceni, tj. jáhni, kněží a biskupové; **b) jurisdikce**: sem patří jen papež a episkopát (tj. biskupové) a podle kanonického práva všichni ti, kdo získali kanonické oprávnění vládnout (např. z moci

papeže kardinálové, legáti, apoštolští vikáři apod., z moci biskupské koadjutoři, pomocní biskupové apod.).

kardinálský sbor – /**Svaté kolegium**/ shromáždění kardinálů, které slouží papeži jako stálý pomocný a poradní orgán při jeho církevní vládě. Byl zformován r. 1150. Původně mohlo být kardinálů maximálně 30, ale např. r. 1277 jich bylo jen 7. Roku 1586 zvýšil Sixtus V. maximální počet kardinálů na 70, protože tolik bylo učedníků Kristových. Až papež Jan XXIII. jmenováním většího počtu kardinálů r. 1958 toto nařízení prakticky zrušil. Od dob 2. vatikánského koncilu se počet kardinálů pohybuje mezi 100–150.

katolická církev – Z řec. *kat holón kosmón*, „po celém světě“ (církev všeobecná, římskokatolická, západní). Nazývá se tak proto, protože její poslání je celosvětové, aby lidé mohli poznat pravé učení a dosáhnout posvěcení vedoucího k věčnému životu. Původ katolické církve je božský, protože Ježíš Kristus shromáždil kolem sebe 12 apoštolů, 72 učedníků a mnoho věřících. Apoštolům odevzdal trojí úřad: učitelský, kněžský a pastýřský. Apoštolové pak světili své nástupce, čímž vznikla apoštolská posloupnost (proto také označení **apoštolská** církev). Někdy se o ní mluví jako o církvi římského obřadu (dnes převažuje termín latinský obřad, přičemž jde o zřejmý anachronismus, protože se mše svatá dnes slouží zpravidla v národních jazycích). Všichni věřící tvoří mystické tělo Kristovo, tj. církev, která je řízena podle určitých zákonů a určitými autoritami, které stanovil Spasitel. Neviditelnou hlavou církve je Kristus, viditelnou pak římský biskup (papež), kterého všichni katolíci uznávají jako Kristova náměstka na Zemi.

Klasické dělení církve je dvojí:

1. **a)** církev **všeobecná** (tj. jako celek, včetně Apoštolského stolce);
b) církve **partikulární** (diecéze, řeholní a sekulární instituty a společnosti) a z nich odvozené instituce;
2. **a)** církev západního čili latinského obřadu v čele s římským biskupem jako patriarchou západní církve;
b) církev východní, skládající se z 21 církví a 5 různých východních obřadů, v jejichž čele stojí patriarcha, metropolita nebo arcibiskup podřízený papeži (církev chaldejská, malabarská, kopticko-katolická, etiopsko-katolická, syrská, malankarská, arménsko-katolická, maronitská, řecko-katolická).

provincie – Z lat. *provincia*, „správa“, „úkol“. V katolické církvi může být:

1. církevní /arcidiecéze ; partikulární církev/: obvod několika diecézí spojených v jeden církevně právní celek, v jehož čele stojí arcibiskup-metropolita. Tomu přísluší čestný dozor a prvenství nad ostatními biskupy, kteří jsou k němu ve vztahu sufragánů. Diecéze, která nepřísluší k žádné metropoli, ale je podřízena přímo papeži, se nazývá exemptní (tj. vyňatá). Zřízení, zrušení nebo změna provincie přísluší výlučně papeži, po projednání s biskupy, kterých se věc týká. Provincie je členěna na menší okrsky – biskupství, řízené biskupy. Provincie vznikaly od 2. stol. ve východořímské říši (od 5. stol. patriarcháty), v 6.–7. stol. i na Západě; **2. řádová (klášterní ; řeholní)**: u většiny řádů a kongregací řeholní správní celek, zahrnující jistý počet klášterů, v jehož čele stojí provinciál.

učitelský úřad církve – Z lat. *magisterium* (z *magister*, „učitel“). Výraz označuje úkol církve hlásat a autenticky vykládat slovo Boží, které jí svěřil Ježíš Kristus. Obsah tohoto úřadu se týká Tradice a Bible, které tvoří základ posvátného pokladu (lat. *depositum*) církve. Pravomoc tohoto úřadu uplatňuje zvláštním způsobem papež ve společenství biskupů.

- **jednotlivý biskup**: učitelský úřad řádný; jeho výpovědi jsou možná ne bez omylu;
- **celek všech biskupů s papežem**: učitelský úřad řádný a obecný; jeho výpovědi jsou možná ne bez omylu;
- **shromáždění biskupové s papežem na ekumenickém koncilu**: učitelský úřad mimořádný a obecný; jeho výpovědi jsou bez omylu;
- **papež**: a) učitelský úřad řádný; jeho výpovědi jsou možná ne bez omylu; b) učitelský úřad mimořádný (*ex cathedra*); jeho výpovědi jsou bez omylu.

úřad (v církvi) – Lat. *ministerium*. V církvi má každý věřící svůj úkol a vlastní část odpovědnosti za růst těla celé církve (Ef 4,16). Tento úkol či úřad, jenž je podle Kristova příkladu chápán jako služba, je v úzké spojitosti s charismaty, které Duch svatý každému udílí (Ř 12,6c8). Právě pro složitost církve a jejího poslání jsou zde četné úřady, počínaje těmi, které vyplývají ze svátosti svěcení kněžstva, až po úřady, které se projevují různými apoštolskými iniciativami. V obecném smyslu úřad v církvi označuje službu, která je vykonávána pro společenství v rámci nějaké funkce. Původ vyplývá buď ze

zmocnění či zásahu Božího, jako je tomu v případě úřadu papeže či biskupa, nebo z moci církve, jako je tomu v případě diecézního soudce či soudního vikáře. Je to obecná služba vedení přenesená určitým osobám v církvi („posvěcený úřad“ či „úřad hierarchický“). Je odlišný od obecného kněžství církve.

Podle stupně svěcení rozlišujeme: 1. **episkopát**. forma svěcení: ordinace (příp. konsekrace) biskupem (hlavním světitelem) a dvěma dalšími biskupy jako spolusvětiteli. Úkoly: hlásání evangelia, ordinace biskupů, kněží a jáhnů, udílení biřmování, vedení diecéze, účast na vedení celé církve spolu s papežem a kolegiem biskupů; 2. **presbyterát**. forma svěcení: ordinace (příp. konsekrace) jedním biskupem. Úkoly: hlásání evangelia, slavení svátostí, zvláště eucharistie; pastorační služba v jedné obci z nařízení biskupa. 3. **diakonát**. forma svěcení: ordinace (příp. konsekrace) jedním biskupem. Úkoly: hlásání evangelia, slavení svátostí (křest, asistence při uzavírání manželství). Podpora biskupa a presbytera v jejich duchovních úkolech.

územní prelatura – Partikulární církev o jistém (zpravidla nevelkém) počtu farností pod vedením kněze nebo titulárního biskupa s titulem prelát.

Vatikán – /**vatikánský stát • stát Vatikánské město • církevní (papežský) stát**/ oblast na stejnojmenném pahorku na pravém břehu Tibery v západní části Říma, která tvoří Stát Vatikánské Město. Území, na které si římstí papežové v průběhu dějin činili nárok jako světští panovníci. Počátky jsou ve 4. století. Své nároky opírali o darovací listinu Konstantina Velikého, potvrzenou Karlem Velikým r. 754. Velikost a hranice církevního státu se v průběhu dějin měnily. Papežové vládli na území církevního státu až do r. 1870, kdy byl církevní stát připojen k Itálii. Až tzv. lateránskými smlouvami 11. 2. 1929 s italskou vládou byla obnovena moc papežů nad územím Vatikánu. Stát má státní formu volební monarchie; hlavou státu je papež volený doživotně v konkláve kardinály. Papeži náleží veškerá zákonodárná, výkonná i soudní moc; zákony jsou vydává jak papež, tak i jím delegovaná Papežská komise pro Vatikánský stát. Každý kardinál má také státní příslušnost Vatikánu. Římská kurie je ústřední vatikánský úřad, který řídí otázky světové církve.

Příběhy z historie veltrubské farnosti

Pruská válka v r. 1866

Nejprve trochu historie. Původně bylo Prusko a Rakousko spojenci ve válce proti Dánsku, které anektovalo území na pravém břehu Labe. Společně Dány porazili a rozdělili si dobyté území. Pruský kancléř Otto von Bismarck nehodlal dohodu plnit, opustil všechna jednání, která zprostředkoval Napoleon III. a obsadil Holštýnsko. Rakušané opustili Holštýnsko bez boje, stáhli se do Čech a vyhlásili Prusku válku. Toho využili Italové, přidali se k Prusku a vyhlásili válku Rakousku. Rakousko muselo rozdělit armádu na jižní a severní. Jižní armáda měla dobré velení a Italy porazila. Měla však velké ztráty, a navíc, nebezpečí od Prusů bylo daleko větší, a tak se tato armáda začala stěhovat na severní bojiště. Tam ale přišla již pozdě.

Hlavní boje v této válce proběhly v Čechách a rozhodující byla bitva u Hradce Králové. Před touto bitvou proběhly bitvy u Náchoda, Trutnova, České Skalice, Mnichova Hradiště, Svinišťan, Dvora Králové a u Jíčina. Rakušané všechny bitvy, kromě bitvy u Trutnova, prohráli. I v rozhodující bitvě u Hradce Králové Prusové zvítězili a postoupili až k Vídni. To už Rakousku nezbylo, než se vzdát a prostřednictvím Napoleona III. vyjednat s Pruskem podmínky míru, protože potřebovali zachránit alespoň Vídeň. Prusové si do podmínek míru dali územní zisky a zaplacení nákladů na celou válku a Rakousku nezbylo, než podmínky přijmout, ale obě strany již mír chtěly, protože vojska byla vyčerpaná na obou stranách, a navíc se v nich začala šířit cholera. Rakousko mělo pušky s větším dostřelem a mnohem lepší dělostřelectvo než Prusové. Pruské pušky byly nabíjeny zezadu, takže střelba z nich byla mnohem rychlejší, ale byly nepřesné. O vítězství ve všech bitvách tak rozhodlo špatné velení v rakouské armádě. Následkem prohrané války a oslabením rakouské říše, byl vznik duálního státu Rakousko-Uherska, slovanské národy ale přišly zkrátka.

V Kolíně ani ve Veltrubech žádná bitva neproběhla, ale válku zde prožívali hlavně při přesunech vojsk. Nejprve se rakouská armáda přesunovala na sever, potom ustupovala k Hradci Králové. Pruská armáda začala vesnice ve zdejším kraji využívat když se přesunovala k Vídni a potom zpět do Pruska. Na příchod Prusů se místní obyvatelé

připravili. Zakopali všechny cennosti, protože se obávali rabování, a dobytek poschovávali po lesích. Na rozdíl od jiných vesnic dopadly Veltruby dobře a k žádným krádežím věcí nebo dobytka ani ke znásilňování nedocházelo. Velitel pruských vojáků přidělených k ubytování do zdejší obce předal obecním konšelům požadavky na ubytování a stravování vojáků, a požadavky na krmení pro koně. Striktně vyžadoval jejich plnění, ale jinak se všichni chovali mírumilovně a jednání s představiteli obce byla korektní. Hůře na tom byl Kolín, kde vojsko chtělo 5 jídel denně, kořalku a peníze na tabák. Po vyjednání mírových podmínek se pruské vojsko vydalo na cestu domů, ale trápení neskončilo, protože sem vojáci zanesli choleru.

21. srpna odeslalo Rakousko do Pruska plat za válku. Jednalo se o 20 miliónů tolarů ve zlatě. Tuto sumu ve Vídni počítalo 20 úředníků po dobu šesti dnů. Jako doprovod na převoz peněz bylo určeno 10 úředníků, 12 sluhů a 36 myslivců. Na tuto náhradu se museli složit všechny obce v Rakousku a zvláště obce, které ubytovávaly vojáky a potom je postihla cholera to pocítily velmi bolestivě. 30. srpna se pruské vojsko zdvihlo a odtáhlo z Veltrub. Na choleru ve Veltrubech zemřelo 8 lidí, v Hradištku a Velkém Oseku nezemřel nikdo. Mnohem hůře ale dopadnul Kolín, Sendražice, Ovčáry, Pašinka, Býchory, Jestřábí Lhota a další obce, kde zemřelo mnohem více lidí. Nemoc se ohlásila bolestmi žaludku, zvracením, průjmem a střídáním horkosti a zimnice.

Na léčbu cholery měli místní lidé vypracovaný postup. Při bolestech břicha ihned ulehnout, používat horké obklady buď popelem nebo ohřátou cihlou, pít čaj z balšánu a melišky, nebo horkou černou kávu s rumem a snažit se co nejvíce se vypotit. Při křečích třít postižené místo kafrovým lihem. Dále používali tinkturu, kterou vyráběli z praženého žita a kafrového lihu (prů to pomáhalo).

Josef Sixta

Demence není sprosté slovo, ale nemoc, aneb Šťěstí přeje připraveným!

V Česku trpí Alzheimerovou chorobou na 180tis. lidí. Odhady pro rok 2050 hovoří až o 280tis. Vzhledem k tomu, že příčiny tohoto onemocnění nejsou zatím plně objasněné, není zatím dostupný lék, který by

onemocnění zastavil či vyléčil. Existují ale léky a opatření, kterými lze onemocnění zpomalit.

Pečujete o někoho blízkého trpícího demencí? Nebo si jen chcete rozšířit obzory a dozvědět se něco nového? Pro pečující, širokou a též i odbornou veřejnost pořádá **institut osvěty a vzdělávání Dementia** cyklus přednášek o demenci v kolínské knihovně Husova 69, Kolín 1. Vstup je volný.

29.3. 17h-18h

Možnosti zdravotní a sociální péče při onemocněních spojených se syndromem demence

Mgr. Eva Malovcová

19.4. 17h-18h

Péče o člověka s demencí, aneb jak sladit neformální péči se svým zaměstnáním a rodinou

Bc. Veronika Maslíková

3.5. 17h-18h

Omezení svéprávnosti a další možnosti zákonné formy pomoci

právníčka Mgr. Kristýna Hejdková

Organizace Dementia poskytuje své služby v celém středočeském kraji již pátým rokem, a to zcela ZDARMA. Nabízíme všestrannou odbornou pomoc a doprovázení vám, kteří pečujete o blízkého člověka s Alzheimerovou nemocí či některým typem demence. Poskytujeme sociálně právní poradenství, psychosociální podporu, vzdělávání v oblasti každodenní péče a komunikace s nemocnými. Zajistíme testování paměti, aktivizaci vašeho blízkého a vám pomůžeme zorientovat se v konkrétních praktických záležitostech (jak a kde žádat o příspěvek na péči, jak si zajistit potřebné kompenzační pomůcky, ...).

Podporu pečujícím poskytujeme v terénu, tj. u vás doma nebo v příjemném prostředí Komunitního centra Farní charity Kolín na Zálabí v ulici Mnichovická 1630. Najdete nás zde každé úterý od 11 do 16h. Tady se též jednou měsíčně schází i skupinka pečujících, kteří sdílejí zkušenosti

náročné péče a jsou si vzájemně oporou a pomocí. Termín příštího setkání je 13. 4. od 16,45. Nebojte se přijít podívat, skupinka je otevřená pro všechny nově příchozí.

Pokud vás trápí problémy spojené s domácí péčí, můžete se na nás obrátit prostřednictvím telefonu 608 865 772 či e-mailu kolin@dementia.cz.

*Na setkání se těší
Milada Siblíková*

Krátké zprávy

* V neděli 26. března od 16 hodin proběhlo v chrámu sv. Bartoloměje Postní zastavení s hudebním doprovodem **Stabat Mater** italského barokního skladatele **Giovanniho Battisty Pergolesiho**. V doprovodu **Marie Poklopové** na varhany zazpívaly **Miroslava Vítková** (*soprán*) a **Jana Tuková** (*alt*).

* Kurz pro seniory „**Jak používat počítač nebo chytrý telefon**“ byl ve farním komunitním centru v Brandlově ulici zahájen ve středu 22. března v 9 hodin. Bezplatný kurz, který vede zkušený lektor **Rudolf Rak** je vhodný i pro úplné začátečníky. Přihlašovat se můžete ve farní kanceláři nebo na tel. č. **601 102 749**.

* V sobotu 18. března se ve farním komunitním centru v Brandlově ulici konala duchovní obnova na téma **Duchovní vzkříšení podle Jana od Kříže**. Obnovu vedl otec **David Peroutka**, karmelitán z kláštera ve Slaném.

* Ve středu 15. března od 9 hodin se na parkánu kostela sv. Bartoloměje uskutečnila křížová cesta s Dvouletou katolickou střední školou. Účastníci se modlili za všechny děti, které trpí a žijí v nedostatku. Křížovou cestu na Bartolomějském návrší vytvořila učitelka katolické střední školy **Renata Burešová**.

* Ve farním komunitním centru stále probíhá výstava, nazvaná *Chrám sv. Bartoloměje v Kolíně na pohlednicích*. Lze ji zhlédnout vždy v neděli po ranní mši (po deváté hodině).

Kalendář akcí v dubnu 2023

Město Kolín zve na tradiční velikonoční koncert, který se uskuteční v **neděli 9. dubna 2023 v chrámu sv. Bartoloměje v Kolíně od 18 h**. Vstupné dobrovolné. Výtěžek bude věnován na obnovu varhan v chrámu.

Komorní smyčcový orchestr ARCHI pozval do Kolína, do chrámu sv. Bartoloměje, pěvecký sbor Subito. Koncert se uskuteční v **neděli 16. dubna 2023 od 17 h**. Vstupné dobrovolné. Akce je pořádána ve spolupráci se ZUŠ Fr. Kmocha v Kolíně a s Farností Kolín.

16. 4. 2023 (neděle) – Termín odevzdání příspěvků do farního časopisu Bartoloměj.

18. 4. 2023 (úterý) – Termín zasedání redakční rady farního časopisu Bartoloměj.

30. 4. 2023 (neděle) – Termín vydání dalšího čísla farního časopisu Bartoloměj.

22. duben (sobota) – V sobotu 22. dubna 2023 od 14.00 do 19.00 hodin nabízí Pastorační středisko možnost absolvovat kurz lektorů, který povedou P. Michal Němeček a MgA. Jan Horák. Kurz je určen pro všechny, kdo při bohoslužbách čtou liturgická čtení nebo přímluvy. Objasníme teologické a liturgické důrazy, orientaci v liturgických knihách a součástí je také praktický nácvik čtení textu. Předchozí přihlašování není nutné. Kurz proběhne v prostorách Pastoračního střediska, Kolejní 4, Praha 6. (Parkování před objektem je v sobotu zdarma).

22.-23. duben (sobota-neděle) – **Příprava snoubenců** na přijetí svátosti manželství bude **ve farním sálu** na Brandlově ul. 25. Začátek je v sobotu v 9:30. Přihlašování u p. faráře (604294247).

29. duben – **poutní mše svatá** v kostele sv. Jiří v Lošanech. Začátek v 15:30.

První svaté přijímání dětí bude v **neděli 11. června 2023 v 10 hod.** v kostele sv. Bartoloměje v Kolíně.

Farní tábor pro děti bude v termínu **16.-22. červenec 2023** v klášteře v Zásmukách. Bližší informace a přihlášky budou připraveny na jaře 2023.

Zápis ze 17. jednání farní pastorační rady Římsko-katolické farnosti Kolín

Volební období 2018–2023

Název: 17. jednání farní pastorační rady

Datum: 15. 2. 2023, 19:00–21:00 hod

Místo: Komunitní centrum na Zálabí

Přítomni: Ján Halama, Karolus Tefa, Jaroslaw Batóg, Zdeněk Líbal ml., Zdeněk Líbal st., Filip Dvořák, Libuše Kubíčková, Michaela Prokopová, Karel Sova, Ivana Erbenová, Kateřina Tesařová

Omluveni: Tomáš Těmín

Prizvaní hosté: Petr Zavřel – ředitel Farní charity

Přílohy zápisu: 0

Zahájení, úvod

Předseda pastorační rady otec Ján Halama přivítal všechny přítomné členy a zvláště poděkoval panu Zavřelovi za umožnění zasedání v Komunitním centru na Zálabí. PR se sešla v počtu 11 členů. Program byl schválen bez připomínek.

BODY PROGRAMU

1. Zhodnocení uskutečněných akcí (Vánoce, Betlém, Farní ples) a kalendář akcí farnosti

Proběhlo zhodnocení prvních vánoc po pandemii covid, kdy se mohlo odehrát vše bez omezení. Zejména bylo vyzdviženo pořízení venkovního dřevěného betlému a také konání Farního plesu, který se podařilo uspořádat na skvělé úrovni za velmi krátkou dobu. Další ročníky budou ve společenském sále Starých lázní, termíny 19. 1. 2024 a 17. 1. 2025.

Plánované akce jsou postní a velikonoční, 22.–23. 4. bude příprava snoubenců, dále se již organizuje letní tábor pro děti v termínu 16.–22. 7. 2023.

2. Biskupská vizitace – požadavek na Pastorační plán (seznam akcí, SWOT analýza)

Při biskupské vizitaci byla konstatována absence pastoračního plánu farnosti (stále čekáme na vydání pastoračního plánu diecéze). Na příští setkání je třeba připravit SWOT analýzu jako podklad pro dlouhodobý strategický plán. Připravíme také krátkodobý akční plán.

Základní body, které by se měly objevit:

- spolupráce se společenstvím města
- rozvíjení vzájemných vztahů
- evangelizovat a být otevření směrem k okolí

3. Adopce písňal – kampaň, informace

Byl shrnut průběh a dosavadní výsledky kampaně Darujte tón, ke dni 15. 2. je vybráno téměř 500 000 Kč, budou připraveny další možnosti prezentace sbírky a oslovení dalších cílových skupin.

4. Farní charita – tříkrálová sbírka a další informace

Ředitel Farní charity informoval o výsledcích Tříkrálové sbírky a o dalších akcích a službách, které Farní charita poskytuje. Diskutovány byly některé plány do budoucna a dotační možnosti.

5. Účelové sbírky farnosti v r. 2023

I v letošním roce budeme pokračovat ve 3 účelových sbírkách:

- varhany chrámu sv. Bartoloměje
- pokračování oprav v kostele Nejsvětější Trojice
- venkovní betlém (sbírka do kasičky u betléma)

Hlasování: 11 členů hlasovalo pro, proti 0, zdržel se 0

Byly schváleny záměry účelových sbírek pro rok 2023.

6. IROP sv. Bartoloměj – aktuality

- Připravuje se další žádost na IROP, termín byl posunut na březen, farnost se bude ucházet o dotaci na západní stěnu chrámu včetně křížů a věží (exteriér), zvonice a venkovní části ochozu a restaurování zbylého mobiliáře, odhad požadované dotace 50 mil. Kč.

- Dále pokračují práce z Programu záchrany MK ČR na kostelech v obcích Solopysky, Starý Kolín, Lošany, spolek na Vysoké, který má v pronájmu místní kostel, žádá v programu havarijní fond MK ČR pod svým IČO.
- Práce na chrámu sv. Bartoloměje pomalu končí, blíží se termín kolaudace stavby.
- Práce pokračují na mříži pod kruchtou – dle požadavků památkářů se měnil způsob kotvení a došlo také k odlehčení a finalizuje se projekt statického zajištění krypty pod oltářem, která se bude podkládat další klenbou, plus projekt statického zajištění celé trasy transportu oltáře.

7. Příprava voleb do farní pastorační rady (podzim 2023)

Nové volby připadají na podzim 2023, je třeba zahájit přípravu.

8. Další témata a diskuze

Nic dalšího nebylo diskutováno.

Termín nejbližší PR

Další termín PR bude upřesněn.

Přílohy zápisu: nejsou

Zápis vypracovala: K. Tesařová, sekretariát PR

Zápis schválil: J. Halama, předseda PR

Dne: 27. 2. 2023

Bohoslužby o Velikonocích 2023

Datum	Den	Hodina	Bohoslužba	Kostel
6. 4. 2023	Zelený čtvrtek	9:30 17:00 18:00 18:00	<i>Missa chrismatis</i> Mše sv. Mše sv. Mše sv.	Katedrála Praha Velim Velký Osek Sv. Bartoloměj (Kolín)
7. 4. 2023	Velký pátek	14:00 15:00	Křížová cesta Obřady Vel. pátku	Sv. Bartoloměj (Kolín) Sv. Bartoloměj (Kolín)
8. 4. 2023	Bílá sobota (kromě vigilie)	8:00 8:30 – 19:30	Ranní chvály Poklona u Božího hrobu	Sv. Bartoloměj (Kolín)
8. 4. 2023	Velikonoční vigilie	20:15	Obřady velikonoční vigilie	Sv. Bartoloměj (Kolín)
9. 4. 2023	Zmrtvýchvstání Páně	8:00 8:00 8:00 9:30 9:30 10:30 11:00 17:00 18:00	Mše sv. Mše sv. Mše sv. Mše sv. Mše sv. Mše sv. Mše sv. Mše sv. Mše Sv.	Sv. Bartoloměj Velký Osek Velim Sv. Vít (Kolín-Zálabí) Pňov-Předhradí Červené Pečky Veltruby Nová Ves Nejsv. Trojice (Kolín)
10. 4. 2023	Velikonoční pondělí	8:00 9:30 9:30 11:00 11:00	Mše sv. Mše sv. Mše sv. Mše sv. Mše sv.	Sv. Bartoloměj (Kolín) Pňov-Předhradí Sv. Vít (Kolín-Zálabí) Starý Kolín Ovčáry

Bartoloměj – farní časopis. Vydává Římskokatolická farnost Kolín, Brandlova 25, Kolín.
Redakční rada: Josef Dušek, P. Ján Halama, Katarína Jarošová, Martin Křídlo, Jaroslav Pejša, Martin Prokop, Tomáš Pavela, Tomáš Těmín.

P. Ján Halama: tel.: 604 294 247, e-mail: farnost-kolin@volny.cz

• e-mail: farninoviny.kolin@gmail.com • web: www.farnostkolin.cz • FB: facebook.com/farnostkolin

Číslo účtu farnosti: 3252369369/0800, variabilní symbol pro dárce: 1211638 (dle evangelia sv. Lukáše 6,38) případně v poznámce uvést: *dar pro farnost* (nebo jiný účel).

Autor fotografie na titulní straně: Ján Halama